

יעקב ביטון

משירי האם הגדולה

אחי

סבתא עוד מנסה לקום מהכסא,
 זה הפליא אותה ששמו עליו גלגלים.
 (במקום שהיא באה ממנו
 כסא היה כסא,
 לא החביאו בו חשמל כדי להרג אדם)
 הודקו לה הנקרון
 האמא הגדולה שלנו נסוגה
 ומצוה עלינו חיי רפאים.
 (אמא הקטנה עסוקה באכילת אבא)
 אנחנו מסממים שנתים,
 דוגן לא התגיס –
 אני גדול ממנו בעשר שנים,
 הוא מרדג על הפשעים שלי,
 גם עם נשים.
 אנחנו לא עובדים, מטפילים בסבתא
 שמקבלת קצבה גדולה ממשרד הבטחון –
 שלומים,
 על שהתעקשו להרג לה את הבן הצעיר –
 במלחמה קטנה של ששה ימים
 (היא רק דור שני לשואה הזאת).
 אני מפיר סבתא טוניסאית אחת
 שסרבה לקבל את הקצבה הזאת,
 מהממשלה
 בדיוק כמו מהנאצים.

אֲנַחְנוּ קוֹנִים מְזֶה אֲכַל וְחָשִׁישׁ,
 עֲלוֹבִים וּמְנוּלִים כְּאֵלֶּה,
 אֲכַל עִם סִבְתָּא הַגְּבוּלוֹת בְּרוּרִים –
 דּוּגָן הַצִּיעַ לְעֶקֶר שְׁנַיִם מִשְׁלָנוּ, צְעִירוֹת,
 וְלִשְׁבִּץ בַּחֲנִיכִים הָרִיקוֹת שְׁלֵה, כְּדִי שֶׁתִּגְמַל מִהַדְרִסָּה הָאֶפֹּרָה.
 קִנְיָנוּ צָבֵת אֲכַל לֹא הַעֲזָנוּ בְּסוּף,
 הָיִדִים רָעֵדוּ, אוֹלֵי בְּגָלֵל כְּמוֹת הַחֹמֶר שֶׁעֲשֵׂנוּ,
 הִתְכוֹנְנוּ לְכָאֵב –
 הַתִּישְׁרָנוּ מוּל זְוַעַת
 הַכֶּרֶחַ,
 רַק בְּכִדֵי לְהִתְקַפֵּל
 בְּזוּעַת הָאָדָם כְּאוֹ.

חשמל בכיסאות

הָאֲמֵרִיקָאִים מַחְבִּיאִים חֶשְׁמֵל גַּם בְּכִסְאוֹת,
 כְּמָה נוּוֹל צָרִיף לְהַרְג אָדָם
 בִּישִׁכָּה,
 (סוּף כָּל הַזְּקִיפִיּוֹת).
 מְאַחֲרֵי קִיר זְכוּכִית – הַקֶּהֶל,
 תְּמִיד נִבְזָה – תְּמִיד קֶרֶבּוֹ,
 זֶה הַגִּלְגּוּל הָאֲחֵרוֹן
 גַּם שֶׁל הָאֲמֵנוֹת,
 הַבְּשׁוּל.

בְּבֵית
 דּוּגָן מְאֵפֶר סִגְרֵיהַּ בְּעֶצֶץ שֶׁל אִמָּא.
 הוּא מְתִיָּה,
 שְׁעָרוֹת עֵשׂוֹן לְלִינִיּוֹת מִתְעוֹתוֹת
 בֵּין הָעֵלִים –
 אֲנַחְנוּ מְכִינִים, עֲרוּמִים, פִּילְטְרִים
 לְסִגְרִיּוֹת סְמִים,
 מִהַכְּרִיכָה הָאֲחֵרוּיִת שֶׁל חוּבְרַת

המבוא בהוצאת
הוצר למניעת עבויים.

חותם

שפתי מהדקות מלח -
חזרתי פרא מכאב,
נשכתי עם כל האבות -
בשלת הענג הדקה.
בסוף הבקלה,
סימני שינים הטבעו
בכלנו כמו בקר -
אבא,
נשמרת בעור ילד
שוב נתחלפנו:
זה מעגל הבשר -
לכונן ולהפריש.

בלעדיה.
אני קד אל הנשים כלן -
היכן רגלנו? על גחוני רק חל
איני רואה דבר.
לא מערגת הבשת הלחה
להשתחוות.

חותם הרחם מקעקע לי שוליים,
מחט דקה עולה ויורדת,
עולה
ויורדת -
רקמת גוף של פרענות.

הגלגול

ביום בו אתְעוֹרֵר,
 אָקוּם שָׁחַר
 כְּכַגְלִגּוּל
 יִחְטְאוּ אֶת הַמְטוֹת – אֲבָקָה
 יִרְתַּח הָאֵכֶל – תִּתְגַּלֶּה קִרְרָה,
 אֲהוּבִתִּי מִן הַמְשֻׁכָּב עוֹד תִּצְוֶה
 לְאַחֲרֵים
 בְּתַעֲנִית רַבָּה,
 רַק מִים,
 מִים
 וְחֶמְאָה.

בגלגול

וְנִקּוּם, מִהִבִּילִים מִן הַמְטוֹת
 אֲדִי דָם מִרְתַּח
 עֲשֵׁנִים מִן הַגְּלִגְלִת
 אֶל יוֹם שֶׁהוּא יוֹם
 אֶל עוֹלָם שֶׁהוּא עוֹלָם
 וְנִתְחִיל מִתְקַרְרִים וּמִתְכַּעֲרִים
 וְנוֹחִים אֶל קֶצֶה אוֹ דָפֶן
 נִשְׁכָּחִים וְשׁוֹכָחִים.
 בְּשֵׁאֲרֵית הַלִּילָה
 פֶּרְפוּר עוֹדֶה חִלּוּם.

לגלגול

קוּם כְּלִילָה, הִתְאַסֶּף בְּנִקּוּדִים
 כְּאֲבַעְבוּעוֹת רוּחוֹ שֶׁל אִישׁ,
 אֲנִי צְלִי רוּעַד פּוֹלֵט
 גּוֹפִי עֲכָשׁוּ לְסֵרוּגִין
 מִחֲרִישׁ
 מִכִּישׁ מִחֲרִישׁ.

וכל שלפוח ומכּוּה – נחַתם
הלילה בו מקדיח ומתסיס,
נערמו פני לכדי מראּה
עתה גוֹתֵר בְּסוּגִיז רַק לְהַחְרִישׁ –
מחריש, מחריש מחריש

אפילוג – סבתא

אני אתעד הכל בהתפוררות,
משבר האות עד אבק בלית הפסוק
זו גבנת הנחומים שלנו, להתכחש במרץ לקופים,
להתרחק מאנקת הנזעה האפלה
ולהתישב בלי שער,
כמו מאונני ההנדסה בטכניון
במאמץ, בהתגברות בלילות,
להמציא זקפת טילים ארכים, גברים מחפשים
בדיוק רב
גברים.

תמציאו לי בני כלבים, חמר, קמח אדם
למלא את גופה הנסוג, לעבות את החניכים הריקים
שמשירים עכשו רק חוטי כית, להצמיד בצפרניים החסרות.
לעצמי בלילות אני שוֹר
משערות רקוד חבל תלדה,
איפה הוד ההתחלה?
קמח אדם, מאוננים, קמח,
בתמורה
אתו לכם להרטיב,
אחרי הלילה אבנה לכם פטמות על אם הדרה,
עובדי אליים נמוכים חזרו אל מזבחות בראשית
על כל גבעה רעננה ובתחנות הדלק –
צאו לעבד
אותו.

וּנְשָׂאָרוּ לִי כָּל דְרָכֵי הַטְּעִיָּה
 גְּאוּגְרָפִיָּה שֶׁל זְקֵנָה וּמִפְּלָה.
 כִּיצַד אֶטְשֹׁטֵשׁ אֶת מִפֶּת חֲרִיצֵי פְּנִיָּה?
 אֵיךְ אֲנִי בֵּין זְכוֹרֹת רַחֲבָה
 לְדַמְמַת אֲרָבָה?

רַעַד נָר אַחֲרוֹן, לְשׁוֹן מִתְנַוֶּדֶד לְכָאן וּלְכָאן,
 מִמְעִיד מֵאִיר וּמְגֵלָה אֶת חֵינֵנוּ בְּצֵל חֲדָרִים
 הֵיכָן מְרוֹמֵי הַעֲצִים שֶׁקִּיְמוּ קִנֵּי הַצֶּפֶר,
 זוּ הַדּוֹאָה לְמַעַקָּה הַבַּיִת,
 פְּרוּרֵי הַלְחָם הָיוּ מוּכָנִים שְׂמָה,
 מְגִדְלוֹר הַעִיר אֲדִישׁ לָנוּ,
 פּוֹטוֹנִים חֲזָרִים, רְזִים, יָרָה לְחֻשְׁכַּת הַעֲתִיד
 מִמְזֹרֵי לֵהֵט יָצְאוּ מֵאַרְבָּתוֹ לְמָקוֹם אֶחָד וְנִגְלוּ
 בְּמָקוֹם רַחוֹק
 בְּאַחֵר.